

4. Vybrané faktory ovlivňující výsledky žáků v matematice

Mezinárodní srovnávání výsledků různých vzdělávacích systémů, které se vyvinuly v odlišných historických a kulturních podmínkách, je značně obtížné a často velmi diskutabilní, zvláště když se jedná o výsledky žáků ve standardizovaném testu. Navíc výsledky vzdělávání v jednotlivých zemích souvisejí s ekonomickými, demografickými a sociálními faktory. Tyto faktory se snaží projekt PISA identifikovat a uvést je do souvislosti s výsledky žáků.

Ekonomický a demografický kontext

Indikátorem, který ukazuje, z jak bohatých zdrojů je v jednotlivých zemích financováno vzdělávání, je hrubý národní produkt přepočtený na jednoho obyvatele, přímo však nevyjadřuje skutečné prostředky investované do vzdělávání. O jejich výši lépe vypovídají průměrné prostředky vynaložené v určitém časovém období na vzdělávání jednoho žáka.

Na obrázku 4.1 je znázorněna souvislost mezi výsledkem žáků v testu matematické gramotnosti a průměrnou výší nákladů vynaložených na vzdělávání jednoho žáka od 6 do 15 let jeho věku. Náklady jsou v jednotlivých zemích přepočteny na paritu kupní síly. Z grafu je vidět, že průměrné výsledky zemí rostou se stoupajícími výdaji na vzdělávání, přičemž výdaje na vzdělávání žáka vysvětlují 17 % rozdílů mezi průměrnými výsledky zemí. Tato zákonitost je však pouze obecná, například dvě země se stejným výsledkem v testu matematické gramotnosti, Slovensko a Spojené státy, vydávají na vzdělávání jednoho žáka naprosto odlišné částky (Slovensko 53 tis. USD a Spojené státy 116 tis. USD). Výsledek českých žáků je v kontextu zemí OECD lepší, než by odpovídalo vynaloženým nákladům na jejich vzdělávání (55 tis. USD), nicméně estonští a polští žáci dosahují při stejných nákladech ještě lepších výsledků.

